Antonia Ciolac

TERMENI CULINARI STRĂINI ÎN ROMÂNA ACTUALĂ FOLOSIȚI ÎNTR-UN CORPUS *SCRIS* VS. *ORAL*

1. Într-un articol intitulat *Cuvinte de origine italiană într-un manuscris românesc din prima jumătate a secolului al XVIII-lea*, acad. Gheorghe Chivu (1983) a luat în discuție termeni italieni dintr-o denumită „Carte de bucate". Împrumuturi italiene, alături de alți termeni străini, în primul rând francezi, pătrund şi astăzi în limbajul gastronomic al românei moderne (v. de ex. Dimitrescu 2009).

1.1. În contribuțiile noastre anterioare consacrate utilizării străinismelor culinare în româna actuală (v. Ciolac 2015a, 2015b, 2016a, 2016b), am încercat să arătăm că recurgerea la termeni de origine străină este impusă de abordarea unui subiect din sfera culinară, dar că ea depinde şi de o serie de alți factori: a) gradul de specializare în domeniu a enunțătorului (scriptor/locutor); b) nivelul de pregătire a destinatarului; c) tipul de text (± intens informativ), iar în cazul comunicării orale tipul contextului de comunicare (formal/semiformal). La aceşti factori se adaugă şi un al patrulea: *canalul de comunicare (scris* vs. *oral)*. În legătură cu utilizarea în funcție de canalul de comunicare (scris vs. oral) a limbajelor profesionale de specialitate, M.T. Cabré (1998: 133) a relevat superioritatea comunicării scrise: „[...] les langues de spécialité donnent la priorité à l'écrit par rapport à l'oral [...]". Compararea constatărilor pe care le-am făcut în contribuțiile anterioare privind cele două categorii de corpusuri (*scris* vs. *oral*) se impune aici atât pentru validarea, cât şi pentru nuanțarea afirmației avansate de M.T. Cabré.

1.2. Se ştie că din punct de vedere diacronic, în cadrul oricărei limbi naturale, codul verbal oral este primordial, iar cel scris este secundar. (Aceasta cu excepția variantei literare orale, care se dezvoltă, de regulă, pe baza variantei literare scrise a limbii, fiind aşadar posterioară acesteia.[1]) În ceea ce priveşte limbajele profesionale, se consideră (după cum sublinia şi Cabré 1998: 133) că manifestarea în scris a acestora, prin nivelurile înalt şi mediu, este prioritară, dar şi primară sub aspect cronologic: în cazul terminologiilor de specialitate, textele scrise precedă de regulă folosirea orală a termenilor neologici[2], inclusiv în ceea ce priveşte neonimele de origine străină.

[1] Pentru limba română, v., de exemplu, Gheție (1982: 29): norma ortoepică prescriptivă a fost „sancționată oficial" abia în 1956, prin apariția dicționarului ortoepic (publicat de Institutul de Lingvistică din Bucureşti, sub egida Academiei Române). Influența scrisului asupra oralului s-a manifestat în toate compartimentele românei literare orale, inclusiv în acela al foneticii, ortografia jucând adesea un rol esențial în constituirea regulilor ortoepice actuale (cf. Şuteu 1976).

[2] Aceasta cu excepția nivelului de jos, popular, al limbajelor profesionale, a cărui folosire este predominant orală.

LR, LXVI, nr. 3, p. 330–337, Bucureşti, 2017

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

Asemenea limbii naturale din care face parte, şi poate, sub anumite aspecte, mai rapid decât aceasta, limbajele profesionale sunt supuse schimbării lingvistice. Însă, spre deosebire de schimbarea care are loc la nivelul limbii în ansamblul ei (prin apariția elementelor noi în exprimarea cotidiană orală şi abia apoi prin pătrunderea acestora în varietatea literară standard scrisă), în cazul limbajelor profesionale terminologia de specialitate (inovată/împrumutată) apare *mai întâi în exprimarea scrisă*, abia apoi fiind preluată în comunicarea orală dintre specialişti, dintre aceştia şi nespecialişti şi chiar dintre nespecialişti. Prin urmare, pătrunderea străinismelor terminologice în limbajul gastronomiei româneşti (din motive precum contactul cu alte culturi, dorința de modernizare a terminologiei şi de sincronizare a acesteia cu lexicul gastronomic internațional etc.) ține de fenomenul schimbării lingvistice şi se petrece în primul rând în *textele scrise* ale rețetelor culinare.

2. CHESTIUNI DE *INVENTAR* ŞI DE *DISTRIBUȚIE*

2.1. O primă constatare, cu caracter general, referitoare la ***inventar***, priveşte raportul dintre frecvența neonimelor culinare de origine franceză şi respectiv frecvența celor de origine italiană, în cadrul aceluiaşi corpus. Atât în ceea ce priveşte ansamblul materialului cercetat (texte scrise + orale), cât şi corpusul scris vs. cel oral, termenii culinari de origine franceză sunt în mod evident mai numeroşi decât cei de origine italiană, după cum rezultă din tabelul de mai jos.

	Excerptate în ansamblul corpusului	Comune materialului scris şi celui oral	Excerptate numai în textele scrise	Excerptate numai în textele orale
Numărul neonimelor de origine franceză[3]	221	45	107	47
Numărul neonimelor de origine italiană	120	30	67	21

Pe baza tabelului, constatăm că atât franțuzismele, cât şi italienismele care apar numai în textele scrise sunt de peste două ori mai numeroase decât cele utilizate numai în textele orale[4].

a) Am întâlnit aşadar termeni (pe care i-am menționat şi explicat în articolele anterioare) care apar atât în textele scrise, cât şi în cele orale, precum: *antreuri* (< fr.)*, bain-marie* (< fr.)*, a blanşa* (< fr.), *a breza* (< fr.), *a brida* (< fr.), *consommé* (< fr.), *crème anglaise* (< fr.), *vol-au-vent* (< fr.) etc. sau: *carpaccio* (< it.), *al dente* (< it.), *bruschetta* (< it.), *bucatini* (< it.), *tagliatelle* (< it.), *tiramisù* (< it.) etc.

[3] Nu ne referim aici şi la numărul de utilizări în corpus ale unuia şi aceluiaşi termen (de ex. de câte ori este folosit substantivul *blanquette*), ci numai la numărul de termeni distincți utilizați.

[4] Trebuie să recunoaştem totuşi că între corpusul nostru scris (= cărți de bucate) şi cel oral (interacțiuni teledifuzate) există o anumită asimetrie, ceea ce ar putea explica într-o anumită măsură diferența mare de inventar menționată.

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

b) Dintre străinismele care figurează numai în materialul scris menționăm: *amuse-gueule* (< fr.), *cochilaje* (< fr. *coquillages*), *coulis (de zmeură)* (< fr.), *cuvertură (de ciocolată)* (< fr.), *a se repauza (aluatul)* (< fr.), *tronson (de peşte prăjit)* (< fr. 'felie') etc. sau: *agnoli* (< it. 'tip de colțunaşi'), *antipasto* (< it. 'aperitiv'), *arista* (< it. 'file de porc'), *calzoni* < it. 'plăcințele de tip portofel, cu diferite umpluturi'), *cappellini* (< it. 'paste lungi, fine'), *sorbetto* (< it. 'preparat de cofetărie necongelat în întregime, cu consistență semidensă') etc.

Neutilizarea în textele orale a acestor neonime şi a altora folosite numai în scris se poate datora, pe lângă diferența de conținut a textelor, unor factori precum: dificultatea de pronunțare a formei străine (v. *bœuf à la bourguignonne*), preferința locutorului pentru sinonimul românesc (total sau parțial), mai uşor decodabil de către nespecialişti (v. *se deglasează cu vin* – text scris vs. *se stinge cu vin* – text oral; *se trampează blatul* – text scris vs. *se înmoaie blatu'* – text oral), dorința locutorului de a evita sinonimii supărătoare pentru neprofesionişti (*bombă cu ciocolată* < fr. *bombe glacée* 'înghețată conică sau piramidală'; *farsă* < fr. *farce* 'umplutură'; *papiotă de miel* < fr. *papillote* 'legume/carne înfăşurate în hârtie de aluminiu/cerată şi pregătite la cuptor/aburi'; etc.).

c) Alte franțuzisme şi italienisme (mult mai puține la număr) au fost utilizate numai în textele orale: *(friptură) au bleu* loc. adj. (< fr. 'carne friptă numai parțial, semicrudă'), *biscuit (de tort)* s. (< fr. 'blat de tort'), *(miez) culant* adj. (< fr. 'miez de ciocolată moale, care curge'), *fondant* s. (< fr. 'produs de cofetărie'), *mule* s.pl. (< fr. 'scoici'), *Saint-Jacques* s. (< fr. 'tip de moluscă') etc. sau: *farfalle* s. (< it. 'paste pentru supă'), *linguini/-e* s. (< it. 'spaghete mai late'), *radicchio* s. (< it. 'cicoare'), *zucchini* s. (< it. 'tip de dovlecel') etc.

Tot legat de chestiuni de inventar, trebuie să menționăm frecvența relativ mult mai mare în scris (aproape de 2,5 ori față de ocurențele orale) a neonimelor de origine franceză care au dezvoltat familii de cuvinte prin sufixare şi/sau prefixare. După cum am precizat în articolele anterioare, baza derivării o constituie verbul preluat din limba franceză (în general de grupa I sau a II-a, cu excepția verbului fr. *confire* – gr. a III-a): *a barda, bardare; a blanşa, blanşare; a brida, bridare/a debrida, debridare; a confia, confiat, confiere, confit (de gâscă); a degresa, degresare, degresaj; napa, napare, napaj; sota, sotare, sote;* etc. Atât în scris, cât şi la oral am întâlnit însă şi o situație în care baza inițială a derivării o constituie nu verbul, ci un substantiv împrumutat din limba franceză: *file* (< fr. *filet*), *fileta, filetare*.// În ceea ce priveşte italienismele, singurul termen care (prin sufixare) a dezvoltat un derivat în textele orale este substantivul *pizza*: *pizzar, pizzer*.

2.2. Prezentăm ***distribuția*** străinismelor în textele scrise/orale în funcție de clasa gramaticală căreia îi aparțin.

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

– Franţuzismele culinare care apar în textele *scrise* se repartizează în 118 substantive şi locuţiuni substantivale[5] (*cassoulet, civet, coq au vin, coulis de zmeură* etc.), 5 adjective/participii cu valoare adjectivală (*brisé* în *aluat brisé, clară* în *supă clară, frisée* în *andivă frisée* etc.), 3 adverbe/locuţiuni adverbiale (*a tăia julien, a fierbe à brun* etc.) şi 26 verbe (v. *supra*).// În textele *orale*, franţuzismele se distribuie în 62 substantive/locuţiuni substantivale (*balotină, brioşă, crème fraîche* etc.), 9 adjective/participii adjectivale (*carne au bleu, miez coulant, gust fructat, cartofi natyr, rasol rosé* etc.), 19 verbe (toate de conjugarea I: *a imersa, a marina* etc., v. şi *supra*) şi 2 adverbe. Remarcăm că, în exprimarea orală, numărul adjectivelor este mai mare decât în textele scrise, dovedind că interacţiunile sunt mai încărcate de subiectivitate.

– 95 dintre cei 97 de termeni culinari de origine italiană care apar în textele *scrise* sunt substantive sau locuţiuni substantivale. Am întâlnit numai 2 termeni care pot fi (în funcţie de utilizarea lor în frază) locuţiuni adjectivale/adverbiale (*al dente; alla siciliana*).// 50 dintre cele 51 de italienisme utilizate în corpusul *oral* sunt substantive. Niciun italienism culinar scris/oral nu aparţine clasei verbelor. Aşadar, în ceea ce priveşte clasa gramaticală în care sunt distribuite neonimele de origine italiană, nu am înregistrat nicio diferenţă între exprimarea scrisă şi cea orală.

	Substantive/locuţiuni substantivale	Adjective/locuţiuni adjectivale	Verbe	Adverbe/locuţiuni adverbiale
Franţuzisme – scris:	118 → 77,6%	5 → 3,28%	26→17,1%	3→1,97%
– oral:	62 → 67,39%	***9*** → 9,78%	19→20,65%	2 →2,17%
Italienisme – scris:	95 → 97,9%	1 → 1,03%	–	1→ 1,03%
– oral:	50 → 98,03%	1 → 1,96%	–	–

3. CHESTIUNI PRIVIND PRELUAREA ŞI ADAPTAREA GRAFICĂ/FONETICĂ ŞI MORFOSINTACTICĂ

3.1. Din punct de vedere ***grafic*** (în codul scris) şi ***fonetic*** (în codul oral), ezitările şi tatonările sunt numeroase în corpus, rezultând o serie de dublete (uneori triplete), adesea derutante pentru destinatarul textelor.

[5] Terminologii clasifică termenii profesionali în funcţie de structura acestora în: termeni *simpli* şi, respectiv, termeni *complecşi* (v. şi Cabré 1998: 155–156). Aceştia din urmă înglobează şi *sintagmele*, numite adesea *sinapsii*. Referitor la sintagmele terminologice substantivale, M.-T. Cabré (1998: 156) precizează: „il arrive que la forme d'un terme syntagmatique coïncide avec celle de sa propre description"; iar în nota 27 (p. 227) aceeaşi autoare menţionează: „Les syntagmes prépositionnels avec valeur adjectivale ou adverbiale sont appelés *des locutions* dans la plupart des travaux terminologiques". Tot *locuţiuni* am numit aici şi singmele substantivale din corpusul analizat.

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

1) În corpusul *scris* am întâlnit cel puțin trei modalități de utilizare a împrumuturilor terminologice culinare din limbile franceză şi italiană:

a) Folosirea împrumutului cu *preluarea exactă a grafiei din limba de origine* (chiar dacă uneori această formă este afectată de mici greşeli de ortografie) în termenii pe care terminologii îi numesc *xenisme* (v. Cabré 1998: 228.). Îi vom numi aici *xenisme grafice*. Franțuzisme: *assiette anglaise, bain-marie, bœuf à la bourguignonne, bouillabaisse/bouillabaise, chaud-froid, choucroute, foie gras, fumet/fume, herbes à tortue, mille-feuilles, persillade, petits beurre, ratatouille, vermillon* etc.// Italienisme: *acquacotta, broccoli, calzoni, gnocchi, panna cotta, ribollita, zuppa inglese* etc.

b) Românizarea scrierii termenului cu păstrarea *parțială a grafiei originare*: Franțuzisme: *buchet garni* < fr. *bouquet garni*; *fleron* < fr. *fleuron; jigot* < fr. *gigot*; *nugat* < fr. *nougat; potofeu* < fr. *pot-au-feu; ragut* şi *ragù* < fr. *ragoût* etc.// Termenii italieni sunt mai puțin reprezentați aici; dintre aceştia: *rizoto* < it. *risotto.*

c) *Adaptarea integrală a grafiei* la română. Franțuzisme: *anşoa*; *antreuri*; *beşamel* < fr. *béchamel*; *cochilaje* < fr. pl. *coquillages*; *crochete* < fr. pl. *croquettes*; *liezon* < fr. *liaison*; *şarlotă* dar şi *charlotă* < fr. *charlotte*; *şodou* < fr. *chaudeau*; (aluat de) *şu* dar şi *chou(x)* etc. În cazul italienismelor, datorită apropierii mai mari a ortografiei românei de aceea a italienei, românizarea grafică este adesea mai puțin vizibilă. Am întâlnit totuşi: *lazane* dar şi *lasagne* < it. *lasagna; proşiuto* dar şi *prosciuto* < it. *prosciutto*.

2) În corpusul *oral* devine evidentă problema *rostirii* termenilor împrumutați, preluați de către locutor pe baza textelor scrise (chiar dacă imitarea altor pronunțări orale nu este exclusă). Pot fi întâmpinate dificultăți datorate necunoaşterii de către locutor a ortografiei cuvântului scris din limba sursă ori necunoaşterii pronunțării originare, dar şi existenței unor diferențe fonetice marcante între limba sursă şi limba țintă. Apare problema echivalării în rostire a sunetelor străine (franceze/italiene) care nu figurează în varianta literară orală românească (vocalele deschise italiene şi franceze nu au fost preluate de locutorii înregistrați, ele fiind absente din româna literară). Iată câteva adaptări (echivalări) ale altor sunete în corpusul românesc: vocalele franceze nazale de regulă denazalizate (*crème anglaise* {crem angle}[6]; *mange-tout*[7] {manj tu}; *bain-marie* {ben mari}; *consommé* {consome}); vocala franceză rotunjită [y] este pronunțată în general ca [u][8]: *duxel, fondu, julien, crêpe Suzette; cartofi natur*; semivocala franceză [ɥ] este echivalată cu hiatul [ui]:{*tu-il*} (< fr. *tuile* [tɥil]) în *tuile de becăn* 'bucată de şuncă de formă dreptunghiulară'; consoanei muiate [ɲ] din franceză şi italiană, notată cu *-gn-*, îi corespunde n + semivocala yod + vocală: fr. *champignon* {*şampiniŏn*}; it. *gnocchi* {*niŏki*}; it. (*spaghetti*)

[6] Notăm pronunțarea locutorului cu grafia românească între paranteze acolade.

[7] Este o varietate de mazăre.

[8] Pronunțarea lui [y] ca [u] este încă o dovadă a faptului că forma scrisă este anterioară celei orale în terminologia profesională. Totuşi, se cuvine să menționăm că vocalele [œ, ø] au fost menținute ca atare în termeni ca *au bleu* sau *sauce meunière.*

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

bolognese {*bolonĭeze*}; consoana muiată [l'] din italiană, reprezentată prin grupul de litere -gl-, este rostită ca l+ yod/e semivocalic + vocală: *tagliatelle* {talĭatele/ talĕatele}.

3.2. Din punct de vedere ***morfosintactic*** am constatat numai câteva mici diferenţe între scris şi oral în ceea ce priveşte selectarea categoriei genului de către termenii substantivali simpli (derivaţi sau compuşi) şi de către sintagmele terminologice (pe care le-am numit aici locuţiuni substantivale). Singura distincţie notabilă sub acest aspect este faptul că în exprimarea orală, spre deosebire de corpusul scris, genul termenilor este uneori oscilant, iar situaţiile care constituie excepţii cu forme alternative sunt mai numeroase (pentru morfologie lexicală, v. şi Neţ 2014). În corpusul scris/oral francez, observăm următoarele:

a) substantivele care în limba sursă au genul *feminin* îşi păstrează genul gramatical în limbajul profesional românesc, cu câteva excepţii, care (în ambele coduri) devin neutre: *antreu, antreuri* s.n. (< fr. s.f. *entrée*); *escalop,-uri* s.n. (< fr. s.f. *escalope*); *piure,-uri* s.n. (< fr. s.f. *purée*); *sos,-uri* s.n. (< fr. s.f. *sauce*); acestora li se adaugă, dar numai pentru corpusul oral, termenii: *bernez* s.n. (< fr. *béarnaise* s.f. 'tip de sos'); *duxel/duxeu,-uri* s.n. (< fr. *duxelles* s.f. 'tocătură preparată din ciuperci, ceapă, haşmă'); *quiche ţărănesc* s.n. (< fr. *quiche* s.f. 'tip de plăcintă'); menţionăm şi locuţiunea *crème anglaise* s.f., care în textele orale alternează cu {*crem angle*}, articulat {*crem angleu'*}, pl. {*crem angleuri,-le*} s.n. (< fr. *crème anglaise* s.f.);

b) o parte dintre substantivele care în limba franceză sunt *masculine* îşi păstrează genul atât în scris, cât şi la oral; sunt termeni care nu comportă plural în română: *cassoulet, chateaubriand, chaud-froid, coq au vin, court-bouillon, fumet* etc.; ceilalţi termeni francezi masculini dobândesc un plural feminin, devenind substantive neutre: *consommé,-uri; cruton,-oane; şu,-uri* etc.; mult mai rar, am întâlnit în corpusul oral termeni masculini care au adoptat genul feminin (*savarină* s.f. < fr. s.m. *savarin*) sau care oscilează între masculin şi feminin în cursul comunicării: *bain-marie* s.m./{*un ben mareu*}/{*un bai maren*}/{*o bei mari*}/{*o bel mari*};

c) câţiva termeni, nu foarte numeroşi, apar numai cu forma de plural, cu precădere în exprimarea scrisă, fiind aproape exclusiv de genul feminin: *cochilaje, herbes à tortue, langues de chat* etc.

Termenii substantivali de origine italiană din corpus îşi păstrează, atât în textele scrise, cât şi în cele orale, genul din limba sursă; un singur substantiv aparţine categoriei numelor neutre (*tiramisù,-uri*).

Unele substantive simple, dar şi câteva sintagme terminologice nominale au fost integrate în fraza *orală* la cazurile genitiv sau dativ: {*ben mareului*} (< fr. *bain-marie*); {*crep suzetei*} (< fr. *crêpe Suzette*); {*ratatuiului*} (< fr. *ratatouille*); {*sen jacului*} (< fr. *Saint- Jacques*); {*volovanului*}(< fr. *vol-au-vent*); {*carbonatei*} (< it. *carbonata* 'carne de porc sărată, friptă la grătar'); {*niokilor*}(< it. *gnocco,-occhi* 'găluşcă'); {*peperoncinului*} (< it. *peperoncino* 'ardei'); etc. Absente în scris, astfel de forme sunt o dovadă a libertăţii mai mari de exprimare în comunicarea orală.

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

4. CONCLUZII

Din cele de mai sus rezultă că, pe lângă factorii de care ne-am ocupat în contribuțiile anterioare, canalul de comunicare (*scris* vs. *oral*) influențează într-o anumită măsură utilizarea termenilor profesionali culinari de origine franceză şi italiană în limba română. Astfel, cercetarea unor chestiuni de inventar şi de distribuție a relevat că în textele *scrise* atât franțuzismele, cât şi italienismele sunt de peste două ori mai numeroase decât în textele orale analizate. Tot în comunicarea *scrisă* sunt mult mai frecvente decât în textele orale franțuzismele care au dezvoltat familii de cuvinte prin derivare. În exprimarea *orală*, franțuzismele adjectivale sunt mai frecvente decât în scris, atestând o subiectivitate mai mare a locutorului în aceste texte. Xenismele *grafice* franceze (relativ frecvent utilizate în comunicarea scrisă) par să se integreze mai bine (decât cele italiene) în limbajul culinar românesc. În ceea ce priveşte preluarea şi adaptarea morfosintactică a termenilor substantivali împrumutați din franceză şi italiană, am constatat în textele *orale* un comportament oscilant mult mai evident şi cu mai multe forme alternative (unele chiar aberante) decât în textele scrise analizate. Aşadar, în ciuda a numeroase tatonări şi incertitudini reflectate în corpusul scris, considerăm că putem susține şi nuanța afirmația terminologilor privind faptul că limbajul scris profesional este primordial, fundamental şi prioritar în raport cu cel oral: străinismele culinare orale pe care le-am analizat provin mai degrabă din cele scrise corespunzătoare, de care se îndepărtează adesea, prezentând forme alternative, uneori surprinzătoare.

BIBLIOGRAFIE

Cabré, Maria Teresa (1998), *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Ottawa-Paris, Les Presses de l'Université d'Ottawa/ Armand Colin.

Chivu, Gheorghe (1983), *Cuvinte de origine italiană într-un manuscris românesc din prima jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „Studii şi cercetări lingvistice", Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, XXXIV, 4, pp. 341–346.

Ciolac, Antonia (2015a), „Elemente lexicale italiene în cărți de bucate românești. O abordare sociolingvistică", în *Limba română,* LXIV, nr. 1, pp. 45–66.

Ciolac, Antonia (2015b) „Din nou despre elemente lexicale franceze în cărți de bucate românești (I)", în *Limba română*, nr. 3, LXIV, pp. 381–388.

Ciolac, Antonia (2015c), „Din nou despre elemente lexicale franceze în cărți de bucate românești (II)", în *Limba română*, Nr. 4, anul LXIV, 2015, pp. 515–523.

Ciolac, Antonia (2016a), „«Străinisme» lexicale culinare în emisiuni teledifuzate românești (I)", în *Limba română*, nr. 1, anul LXV, 2016, pp. 37–48.

Ciolac, Antonia (2016b), „«Străinisme» lexicale culinare în emisiuni teledifuzate românești (II)", în *Limba română*, nr. 3, anul LXV, 2016, pp. 399–407.

Dimitrescu, Florica (2009), „Din semantica elementelor lexicale gastronomice de origine italiană în româna actuală", în *Dacoromania*, nr. 2, serie nouă, XIV, Cluj-Napoca, pp. 107–127.

Gheție, Ion (1982), *Introducere în studiul limbii române literare*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică.

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)

Neț, Mariana (2014), „Substantive formate cu sufixul verbal *-tură* în vocabularul culinar românesc”, în Marius Sala, Lucia Wald, Gheorghe Chivu (coord.), *Ion Coteanu. In memoriam*, Bucureşti, Editura Universității Bucureşti, pp. 313–325.

Şuteu, Flora (1976), *Influența ortografiei asupra pronunțării literare româneşti*, Bucureşti, Editura Academiei RSR.

TERMES CULINAIRES ÉTRANGERS EN ROUMAIN ACTUEL UTILISÉS DANS UN CORPUS *ÉCRIT* VS. *ORAL*

(Résumé)

Nous nous sommes appuyée sur un corpus écrit (composé de livres de cuisine) et sur un corpus oral (constitué d'émissions de télévision à contenu gastronomique) et nous avons continué nos recherches antérieures concernant des termes culinaires empruntés par le roumain actuel au français et à l'italien. Nous nous sommes intéressée aux différences imposées à l'utilisation de ces termes par le facteur *canal de communication* (*écrit* vs. *oral*). Nous avons pris en considération, selon la nature écrite ou orale du texte, quelques problèmes concernant l'inventaire et la distribution des francismes et des italiénismes, ainsi que des questions d'adaptation (graphique, phonétique et morphosyntaxique) au système du roumain. Le résultat de notre discussion pourrait constituer une preuve que la base fondamentale et primordiale du langage culinaire roumain en ce qui concerne les termes empruntés doit être cherchée en premier lieu dans la variété écrite de ce langage professionnel, malgré les hésitations et les tâtonnements que nous avons relevés dans l'ensemble du corpus analysé.

Cuvinte-cheie: canalul de comunicare scris vs. oral, străinisme, neonime, xenisme, franțuzisme, italienisme, limbaj profesional culinar.

Mots-clés: le canal de la communication écrit vs. oral, termes étrangers, néonymes, xénismes, francismes, italiénismes, langage professionnel culinaire.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Alexandru Rosetti”
al Academiei Române, Bucureşti, Calea 13 Septembrie nr. 13
antonia_ferihan@yahoo.com

BDD-A27834 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:13 UTC)